

Република Србија
ВРХОВНИ СУД СРБИЈЕ
Рев 2937/05
13.04.2006. година
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни суд Србије у Београду, у већу састављеном од судија: Предрага Трифуновића, председника већа, Весне Поповић, Јасминке Станојевић, Мирјане Грубић и Миломира Николића, чланова већа, у парници тужилаца АА, ББ и ВВ, које заступа пуномоћник АБ, адвокат и тужилаца ГГ, са боравиштем у ДД, ЂЂ, ЕЕ, ЖЖ, ЗЗ, мал. ИИ, ИИ1 и мал. ИИ2, које заступа законски заступник отац ЈЈ, а све ове тужиоце пуномоћник АВ, адвокат, против тужене општине Бачка Паланка, коју заступа Општински јавни правобранилац и Републике Србије, коју заступа Републичко јавно правобранилаштво ради накнаде штете одлучујући о ревизији друготужене изјављеној против пресуде Окружног суда у Новом Саду Гж. 3171/2004 од 22.6.2005. године, у седници одржаној 13.4.2006. године, донео је

П Р Е С У Д У

ОДБИЈА СЕ као неоснована ревизија друготужене Републике Србије изјављена против пресуде Окружног суда у Новом Саду Гж. 3171/2004 од 22.6.2005. године у потврђујућем делу.

О б р а з л о ж е њ е

Пресудом Општинског суда у Бачкој Паланци П. 937/00 од 8.4.2004. године у ставу четвртм обавезана је тужена република да тужиоцу ГГ, са пребивалиштем у ДД на име накнаде материјалне штете исплати 996.009,75 динара са затезном каматом почев од 30.9.2003. године, па до исплате и износ од 14.546,20 динара са затезном каматом почев од 20.9.2002. године, па до исплате. Изреком у ставу петом обавезана је друготужена да тужиоцима (сви из породице ИИ4) исплати на име накнаде нематеријалне штете због претрпљеног страха свима по 300.000,00 динара, а тужили ЕЕ на име душевних болова због умањења животне активности 71.000,00 динара.

Наведеном другостепеном пресудом ови делови првостепене пресуде су потврђени и жалба тужене Републике Србије одбијена као неоснована.

Против правоснажног дела другостепене пресуде (потврђујући део) Републички јавни правобранилац је благовремено изјавио ревизију због битне повреде одредаба парничног поступка и погрешне примене материјалног права.

Врховни суд је испитао побијану пресуду на основу члана 386. ЗПП ("Службени лист СФРЈ" бр. 4/77... "Службени лист СРЈ" бр. 3/02) који се примењује на основу члана 491. став 4. новог ЗПП ("Службени гласник РС" бр. 125/04) па је нашао да је ревизија неоснована.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 354. став 2. тачка 11. ЗПП на коју Врховни суд пази по службеној дужности, а ни битне повреде на које се у ревизији указује.

Није учињена битна повреда из члана 354. став 2. тачка 3. ЗПП (да је одлучено о захтеву у спору који не спада у судску надлежност) зато што се ради о имовинском спору између оштећеног и државе по основу одговорности за другога односно посебној врсти одговорности из члана 180. ЗОО, па је парнични суд надлежан у овој ствари по основу члана 1. раније важећег ЗПП. За процену постојања услова за накнаду имовинске или неимовинске штете због аката насиља и терора није нужно постојање осуђујуће пресуде кривичног суда због постојања кривичног дела тероризма како се то у ревизији неосновано истиче. Парнични суд и у одсуству такве пресуде може да утврђује постојање аката насиља или терора јер се не одлучује о постојању или непостојању кривичног дела (за чије утврђење би био надлежан кривични суд, а изузетно парнични када се ради о непознатом учиниоцу или учиниоцу који је недоступан државним органима).

Нижестепени судови нису учинили ни битну повреду одредаба парничног поступка из члана 354. став 2. тачка 14. ЗПП (да не садрже образложења у погледу одлучних чињеница) јер по становишту Врховног суда побијане пресуде садрже јасне и непротивуречне разлоге у погледу одлучних чињеница које су од значаја за утврђивање чињеничног стања, а указивање у ревизији на недовољно образложење правног основа ради утврђивања накнаде на име претрпљеног страха у ситуацији када тужиоци нису задобили тешке телесне повреде своди се на оспоравање примене члана 200. ЗОО и на правилност примене материјалног права.

Према утврђеном чињеничном стању 27.3.1999. године за време проглашеног ратног стања (сукоби на Косову) око 21,30 часова непознато лице бацило је две експлозивне направе у двориште тужиоца ГГ које су експлодирале и том приликом су чланови породице ИИ4 (тужиоци) претрпели веома интензиван страх

(без телесних повреда), осим тужиље ЕЕ којој је умањена животна активност. Учиниоци напада нису пронађени. Пре бацања експлозивних направа тужиоцу је прећено телефоном са налогом да се исели од стране непознатог лица. После наведеног акта тужиоци су се иселили из породичне куће. Приликом експлозије наступила је материјална штета од 40.620,00 динара на возилу тужиоца ГГ. Дана 28.4.1999. године око 23,50 часова избио је пожар у згради у којој су се налазили станови породице ИИ4 и КК. Пожар је проузрокован на тај начин што је непознато лице убацило тзв. "молотовљев коктел". У пожару су уништени станови и пекара.

Укупна вредност покретних ствари тужиоца ГГ која су изгорела у пожару на дан вештачења (30.9.2003. године) износила је 996.009,75 динара. Учиниоци овог акта насиља такође никада нису пронађени.

На тако утврђено чињенично стање правилно је примењено материјално право када је тужбени захтев ради накнаде материјалне и нематеријалне штете тужиоцима (лицима албанске националности) делимично усвојен.

У конкретном случају стекли су се услови за одговорност државе (посебну одговорност) због акта насиља и терора из члана 180. ЗОО и свих разлога који су ближе образложени у нижестепеним пресудама.

Наиме, због акта насиља дошло је до оштећења имовине физичког лица албанске националности и тужена је правилно обавезана на накнаду штете која се огледа у вредности покретних ствари које су изгореле у пожару. Такође је тужена правилно обавезана и на накнаду нематеријалне штете због претрпљеног страха (без обзира што страх није последица претрпљене тешке телесне повреде) и душевних болова због умањења животне активности тужиље ЕЕ. У конкретном случају интензиван и дуготрајан страх (ближе образложен у првостепеној пресуди на основу вештачења) може се уподобити тешкој телесној повреди а имајући у виду интензитет и трајање страха и све околности случаја тужиоцима је правилно на основу члана 200. ЗОО одмерене накнада за овај вид нематеријалне штете.

Неосновани су ревизијски наводи у којима се истиче да суд није разјаснио да ли је бацање експлозивних направа и "молотовљевог коктела" резултат нерашчишћених личних односа тужилаца са трећим лицем (што би представљало обичан криминал) или поступак непознатих представља акт терора и насиља. У овој парници првостепени суд је поверовао исказу тужилаца да је бацање експлозивних направа уследило после анонимних телефонских претњи да се иселе. Имајући у виду ту чињеницу и околност да су тужиоци лица албанских националности и да се догађаји одигравају у време НАТО агресије, правилно је становиште првостепеног суда да се ради о акту насиља и терора и да држава одговарајућим мерама те акте није спречила због чега је одговорна за штету. Осим тога, ако тужена (заступник) сматра да је штета резултат нерашчишћених имовинских (личних) односа између тужилаца и трећих лица, у присуству свих наведених и утврђених околности терет доказивања те тврдње лежао је на туженој а не на тужиоцима.

Такође су неосновани ревизијски наводи у којима се истиче да држава није одговорна зато што штета није настала услед радњи и опасних средстава органа тужене државе. Теза ревидента је супротна садржини члана 180. ЗОО о одговорности тужене. По тој посебној одредби држава одговара ако не предузима мере ради спречавања акта насиља и терора, а не одговара по објективној одговорности због опасне ствари или опасних делатности.

Висина материјалне штете утврђена је на основу вештачења а нематеријалне штете по основу свих околности случаја слободном оценом (по претходно обављеном вештачењу интензитета и трајања страха) па су неосновани ревизијски наводи у којима се истиче да висина материјалне штете и нематеријалне није утврђена у складу са законом односно судском праксом. Висина материјалне штете се паушално оспорава, (напомиње се да се налаз вештака у погледу материјалне штете не може са успехом оспоравати у ревизијском поступку, јер се на тај начин оспорава утврђено чињенично стање што је недозвољено у смислу члана 385. став 3. раније важећег ЗПП). Висина накнаде нематеријалне штете је правилно одмерена јер је приликом одлучивања о захтеву за накнаду овог вида нематеријалне штете и њеној висини вођено рачуна о значају повређеног добра и циљу коме служи та накнада (да представља сатисфакцију), али и о томе да се њоме не погодује тежњама које нису спојиве са њеном природом и друштвеном сврхом, па су неосновани ревизијски наводи у погледу одмерене висине накнаде.

Из напред изнетих разлога на основу члана 393. ЗПП одлучено је као у изреци.

Председник већа – судија

Предраг Трифуновић, с.р.

За тачност отправка

Управитељ писарнице

Мирјана Војводић

СМ